ب) فتوای زکات فطره متولد قبل از هلال؛ تقیید مسأله به لیل توسط صاحب جواهر

(24:14)

من جامع المسائل حاج آقا یادم بود، بعداً قیدی که در جواهر آمده سبب شد عروه و منهاج و اینها تغییر پیدا بکند لسان فتاوا. فتوایی که اصحاب تا صاحب جواهر داشتند، این جور می‌گفتند: اگر تا زمان هلال شوال بندهای آزاد بشود یا مولودی متولد بشود واجب است فطریه او را بدهند. اگر بعد از هلال متولد شد، دیگر فطریه او واجب نیست. با قیدی که صاحب جواهر زدند، عبارات منهاج تغییر پیدا کرد و آثارش هنوز مانده است. در منهاج مرحوم آقای خوئی و مرحوم آقای حکیم و بعدش نگاه کنید؛ می‌گویند «اذا اسلم الکافر قبل الهلال». ولی مسأله اول را تغییر دادهاند و گفته اند «دخول اللیل» چون صاحب جواهر به متن شرایع قید زده اند. صاحب شرایع «وقت الهلال» گفته بودند؛ در فتوا هم همینطور بود؛ می‌گفتند اگر قبل از هلال شوال متولد شد فطریه اش واجب است. اگر بعدش متولد شد واجب نیست. صاحب جواهر فرمودند یعنی شب!

خب حالا اگر بعد از ظهر اهلال هلال شد؛ از نظر حکم شک ندارید که اگر ساعت سه بعد از ظهر همه هلال شوال را دیدند، بچه ساعت چهار متولد شد، بقیه روز شهر مبارک است. هنوز شهر خارج نشده است. به چه حسابی؟ به این حساب که روز تبعض بردار نیست. بنابراین تا دم شب حساب می‌شود. همانطوری که صاحب جواهر قید زدند. اگر بچه متولد شد واجب است فطریه او را بدهیم. اما لسان لسان هلال بود. الآن اگر هلال شوال در بعد از ظهر دیده بشود، در وقت رؤیت هلال دعای هلال می‌خوانید یا نمی خوانید؟!

تفاوتها را ببینید. سید گفتند «عند دخول الشهر»، اصلاً اسمی از هلال نبردند. گفتند شب است و فوری باید نماز مغرب را بخوانید و وقت ضیق است، ما اینها را می‌آوریم. اما وقتی رؤیت هلال را می‌گویند، نگفتند ضیق است، لذا دعاها را آوردهاند. مضامینی هم که بود خیلی جالب بود. فرمودند «إِذَا رَأَيْتَ هِلَالَ شَهْرِ رَمَضَانَ فَلَا تُشِيرُ إِلَيْهِ وَلَكِنِ اسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ»[1]. در آن روایت داشت «إِذَا رَأَيْتَ الْهِلَالَ فَلَا تَبْرَحْ وَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ...»[2].

---

[1] إقبال الأعمال - ط القديمة نویسنده : السيد بن طاووس جلد : ۱ صفحه : ۱۸

[2] الكافي , جلد۴ , صفحه۷۶

بازبینی #2
ایجاد شده 15 ژانویه 2026 15:17:07 توسط ... .
به روزرسانی شده 15 ژانویه 2026 15:24:50 توسط ... .